

Rockefeller Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

SAČUVAJMO BUDUĆNOST SVOJE DECE

Supported by:

Balkan Green Foundation

INDEP
INSTITUTE FOR DEVELOPMENT POLICY
INSTITUT ZA POLITIČKA ZABRANJE

Implemented by:

ACDC
Advocacy Center For Democratic Culture

Rockefeller Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG

ANALIZA ISTRAŽIVANJA

Mart, 2020

Rezerva:

Stavovi izneti u ovoj analizi su isključiva odgovornost Centra za zastupanje demokratske kulture (ACDC) i ne mogu se, ni u kom pogledu, uzeti za stavove donatora koji su podržali ovaj projekat.

Rockefeller Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

Sadržaj

Kontekst istraživanja.....	4
Metodologija istraživanja.....	5
Najvažniji rezultati.....	6
Sažetak istraživanja – Percepcija ključnih problema.....	7
Demografija.....	8
Rezultati istraživanja.....	10
Zaključci	21

Rockefeller Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

Kontekst istraživanja

Zbog pritiska prevelike potrošnje, rasta stanovništva i tehnologije, dolazi do degradacije biofizičkog okruženja, koja je ponekad i trajna.

Zaštita prirodne sredine najvažnija je dužnost bilo kog čovjeka. Kvaliteta života, osigurana budućnost naših nasljednika, zavisi od naših stalnih pokušaja da spasimo i sprečimo degradaciju prirodnog okruženja. To bi trebalo da bude naša zaostavština za budućnost, za budućnost naše dece.

Stoga je naša dužnost da ljude edukujemo i da ih upoznamo sa uobičajenim greškama i načinima kako ih prevazići. Ukazati na glavne probleme i promeniti percepciju naših sugrađana. Uticati na lokalne organizacije, kompanije i vlade kako bi dale svoj doprinos u očuvanju životne sredine.

Svi ciljevi ovog projekta povezani su sa zaštitom životne sredine i sprečavanjem dalje degradacije kako obrazovnim i medijskim aktivnostima tako i aktivnostima čišćenja životne sredine i posetama ruralnim oblastima.

Prioritet je edukacija mladih i ostalih članova našeg društva o važnosti čiste životne sredine i načina za sprečavanje dalje degradacije. Ukazati na pravilan tretman i odlaganje otpada. Inicirati pravilan način razmišljanja.

Da bi realizacija gore navedenih ciljeva bila što bolja, Centar za zastupanje demokratske kulture (ACDC) je sproveo istraživanje o svesti i znanju građana o njihovom životnom okruženju. Istraživanje je sprovedeno na teritoriji opštine Severna Mitrovica, mada su popunjavanju internet ankete pristupili i stanovnici ostalih opština na severu Kosova pa su i njihova mišljenja uvrštena u predstavljenim rezultatima i analizi.

Ovim istraživanjem dobili smo približniju sliku o tome u kojoj meri su građani informisani o stanju njihovog životnog okruženja i o njihovim saznanjima koja se tiču tretmana i klasifikacije otpada.

Rockefeller Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

Metodologija istraživanja

-Kvantitativno istraživanje-

Način istraživanja: Anketno terensko istraživanje F2F, kombinovano sa internet anketom.

Mesto istraživanja: Severna Mitrovica

Vreme istraživanja: 17. januar – 28. februar 2020. godine

Veličina uzorka: 51 ispitanik prilikom terenskog istraživanja. 52 ispitanika putem internet anketa.

Opis uzorka: Od ukupno 103 ispitanika, 34.3% ispitanika je muškog pola a 65.7% ispitanika ženskog pola.

Tip uzorka: Stratifikovani reprezentativni slučajni uzorak, na osnovu opštine stanovanja

Poststratifikacija: Godine, nivo obrazovanja i radni status

Najvažniji rezultati

83.3% ispitanika misli da ne postoji dovoljan broj travnatih površina u gradu

86.1% ispitanika smatra da se postojeće zelene površine neadekvatno održavaju

64.7% ispitanih građana smatra da ne postoje dovoljni kapaciteti za odlaganje otpada

95.1% ispitanih zna da ne postoji klasifikacija otpada prema vrsti i bio-razgradivosti

69.6% građana ne vodi računa o klasifikaciji sopstvenog otpada

85.3% ispitanih zna za postojanje divljih deponija.

91.2% ispitanih nije prijavio ili ne zna kome da prijavi postojanje divljih deponija

54.9% smatra da kvalitet vazduha u gradu nije tako dobar.

56.9% zna da na severu Kosova ne postoji postrojenje za reciklažu plastičnog ili staklenog otpada

63.4% zna da na severu Kosova ne postoji postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda

Rockefeller Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

Sažetak istraživanja – Percepcija ključnih problema

Rezultati ankete:

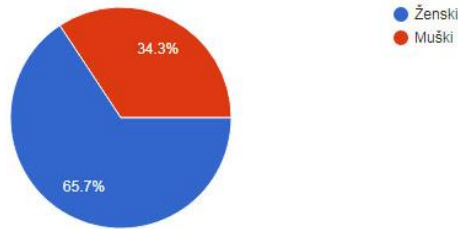
- Informisanost: istraživanje je pokazalo da je informisanost građana o degradaciji životne sredine na relativno niskom nivou i da je treba poboljšati. To se ilustruje na odgovorima nekih od pitanja gde je i do 40% ispitanih dalo neutralan odgovor.
- Većina ispitanika nije sigurna kome se treba obratiti da se prijavi divlja deponija
- Ne postoje postrojenja za reciklažu otpada na severu Kosova
- Ne postoje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda na severu Kosova
- Ne postoje adekvatni kapaciteti za razvrstavanje otpada po vrsti
- Potreba za većim brojem zelenih površina

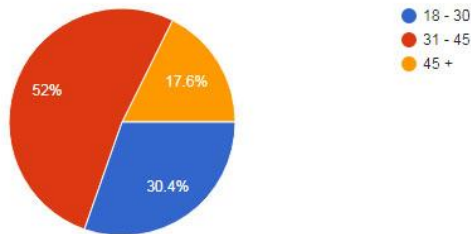
Demografija

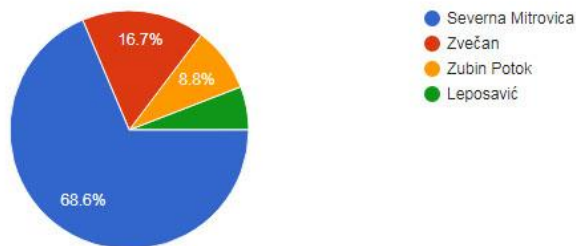
1. Pol
102 responses

2. Starosna dob
102 responses

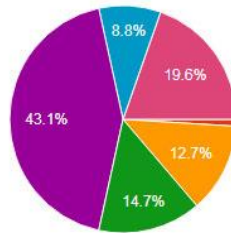
3. Opština
102 responses

4. Obrazovanje

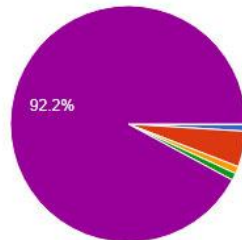
102 responses

- Nezavršena osnovna škola
- Završena osnovna škola
- Završena srednja škola
- Osnovne studije (u toku)
- Osnovne studije (završene)
- Postdiplomske studije (u toku)
- Postdiplomske studije (završene)

5. Etnička pripadnost

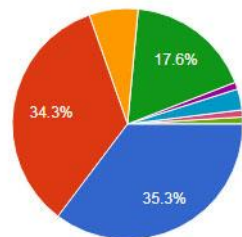
102 responses

- Albanac/ka
- Bošnjak/inja
- Goranac/ka
- RAE
- Srbin/kinja
- Turčin/kinja

6. Radni status?

102 responses

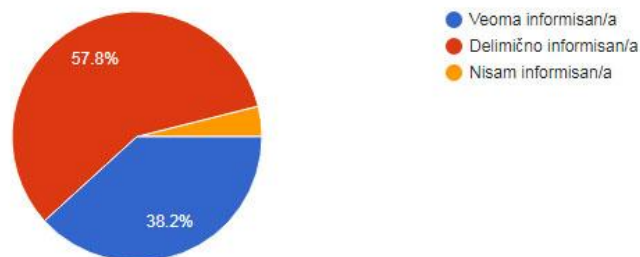
- Nezaposlen/a
- Zaposlen/a (javni sektor)
- Zaposlen/a (privatni sektor)
- Zaposlen/a (NVO)
- Vlasnik/ca sopstvenog biznisa
- Penzioner/ka
- KFOR
- UN

Rezultati istraživanja

7. Koliko ste dobro upoznati sa ekološkim stanjem Vašeg životnog okruženja?

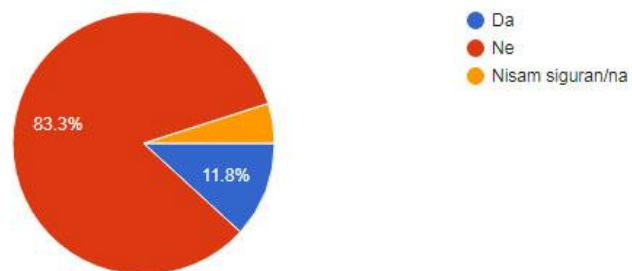
102 responses

Kao što možemo videti iz grafikona, skoro 58% ispitanika se izjasnilo kao delimično informisano o ekološkom stanju životnog okruženja, 4% nije informisano a 38% je veoma informisano.

8. Da li u gradu postoji dovoljno zelenih površina?

102 responses

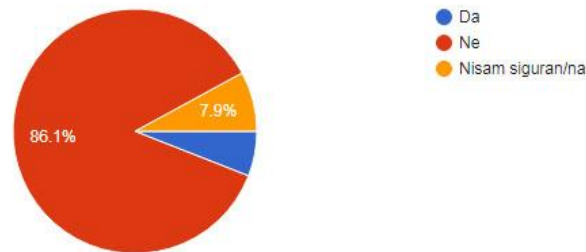
Kod ovog pitanja se većina ispitanih složila da nema dovoljno zelenih površina u gradskoj sredini i to kao rezultat male površine, a velike prenaseljenosti. Samo 11.8% je mišljenja da su postojeće zelene površine dovoljne. Malo manje od 5% nije bilo sigurno.

Ovo samo pokazuje da građani osećaju potrebu za povećanjem prirodnog okruženja.

9. Jesu li postojeće zelene površine adekvatno održavane u Vašem okruženju?

101 responses

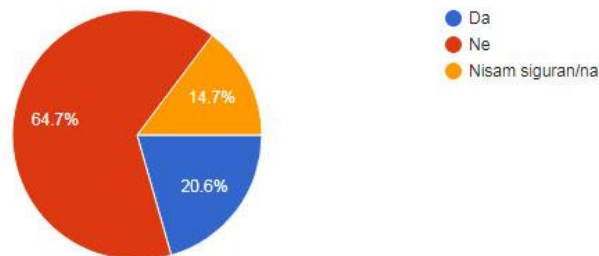

Ovo pitanje je još više ujedinilo ispitanike i 86% njih se složilo da se postojeće zelene površine neadekvatno održavaju. 7.9% nije sigurno, a 6% misli da je održavanje na zavidnom nivou.

Ovo pokazuje da je većina građana svesna kvaliteta prirodnog okruženja i da postoji težnja da se situacija poboljša

10. Da li postoji dovoljan broj kontejnera i kanti za odlaganje otpada?

102 responses

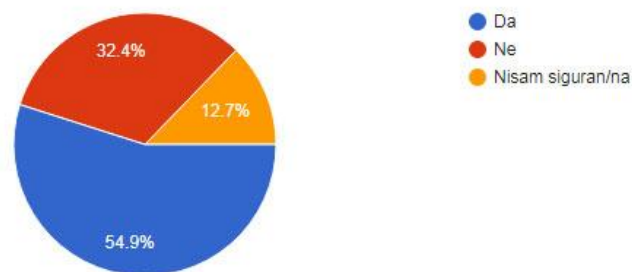

Što se samih prostornih kapaciteta za odlaganje otpada tiče, oko 65% ispitanih smatra da su ti kapaciteti nedovoljni, a samo oko 21% misli da ih je dovoljno, dok 14.7% nije sigurno.

11. Da li se postojeći kontejneri redovno prazne?

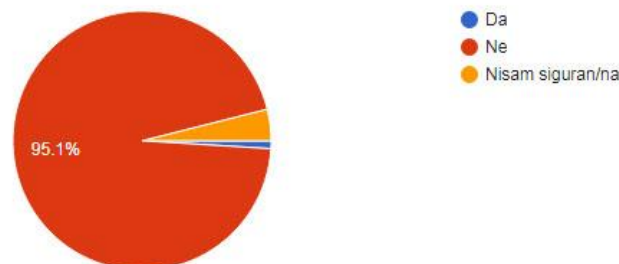
102 responses

Ovo pitanje delimično pokazuje neku pozitivu. Iako u malom procentu, ipak je prevagnulo mišljenje da se kontejneri u gradu redovno prazne. To misli skoro 55% ispitanika, 32% misli da to ipak nije slučaj, a 12.7% nije u to sigurno. Ovo pokazuje da se nadležne službe trude da gradsku sredinu održavaju čistom.

12. Da li su kontejneri klasifikovani i obeleženi prema vrsti otpada koji se u njima odlaže?

102 responses

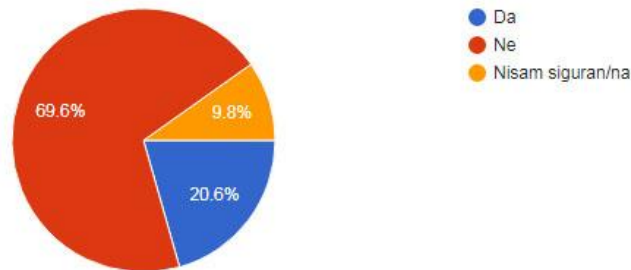

Odgovori na ovo pitanje ipak pokazuju da su razmišljanja nadležnih o načinu klasifikacije otpada i njegovom odlaganju zastarela i neadekvatna. Čak 95% ispitanika je mišljenja da ne postoji klasifikacija kapaciteta za odlaganje prema vrsti otpada a to znači da postoji i problem prilikom pokušaja njegove reciklaže.

13. Da li Vi vodite računa i klasifikujete otpad prema vrsti?

102 responses

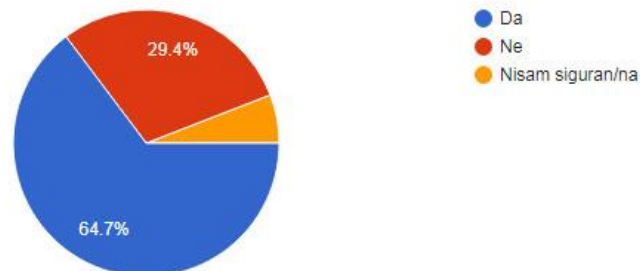

Samim tim što ne postoje kapaciteti za klasifikaciju otpada kod odgovornih institucija, očekivano je i da ne postoji klasifikacija otpada kod samog građanstva. Skoro 70% ne klasifikuje otpad prema njegovoj vrsti. Samo 20.6% to radi, a oko 10% nije sigurno.

Potrebno je poboljšati edukaciju samog stanovništva i nadležnih institucija kako bi se ovaj problem što bolje rešio.

14. Odvajate li vreme za izlete u prirodi?

102 responses

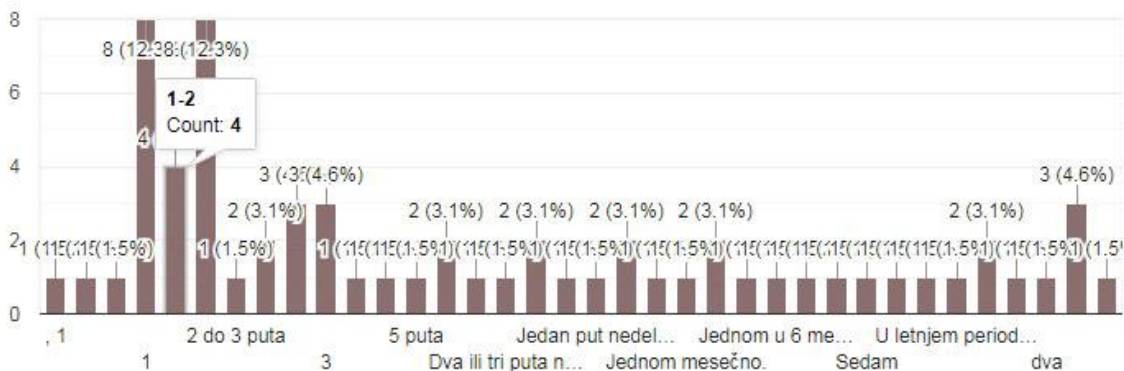

Odgovori na ovo pitanje pokazuju da ispitanici u većini osećaju potrebu za vezu sa prirodom i da se skoro 65% trudi da pronađe vreme za izlete u prirodi. Međutim, skoro 30% ne nalazi dovoljno vremena za to.

15. Ukoliko je odgovor na pitanje 14. DA, koliko puta nedeljno ?

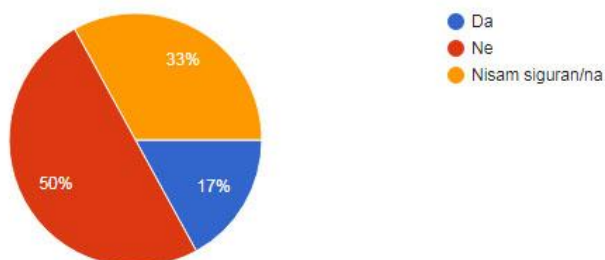
65 responses

Ovi odgovori su toliko različiti da ih je nemoguće svesti na većinu u procentima. Prepoznaju se rezultat od 12.3% onih koji kažu da osam puta nedeljno odlaze u prirodu. Ostali procenti su veoma mali, a odgovori se kreću od 1 do 5 puta.

16. Da li se u Vašoj lokalnoj zajednici radi nešto u pravcu čišćenja i očuvanja prirodnog okruženja predgrađa?

100 responses

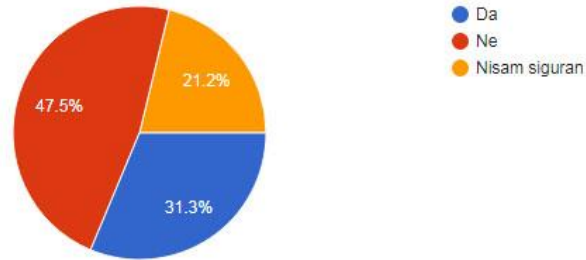

Rezultat koji pokazuje da 50% ispitanih misli da lokalna zajednica ne radi ništa po pitanju očuvanja prirodnog okruženja je zabrinjavajuć. Samo 17% misli da se ipak nešto radi po tom pitanju. Ukoliko se u obzir uzme i činjenica da 33% nije sigurno onda to ovaj problem samo čini većim.

17. Da li su u Vašoj lokalnoj zajednici postojale akcije čišćenja prirodnog okruženja u skorije vreme?

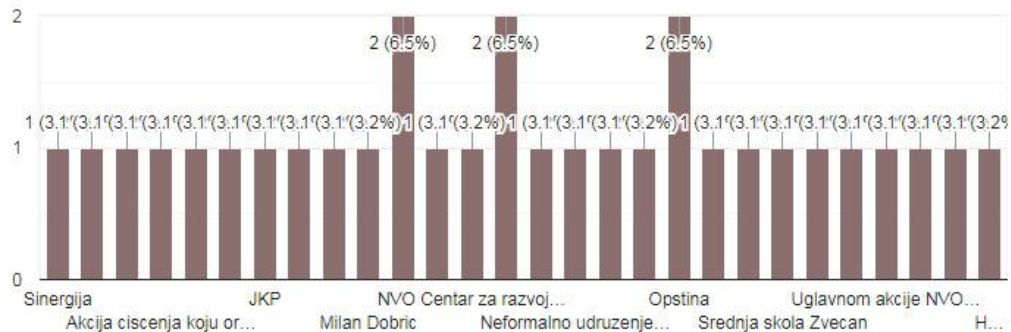
99 responses

Skoro 48% nije upoznato da su postojale bilo kakve akcije čišćenja prirodnog okruženja, a 31.3% misli da su takve akcije ipak sprovedene. Tu je i 21.2% onih koji u to nisu sigurni.

18. Ukoliko je odgovor na pitanje 17. DA, znate li ko ih je organizovao?

31 responses

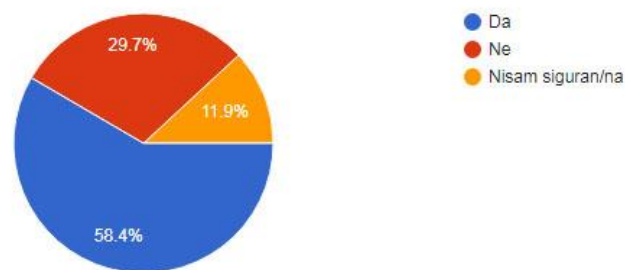

Većina odgovora na ovo pitanje se svodi na aktivnosti nevladinih organizacija i neformalnih udruženja.

19. Da li znate gde se nalazi gradska deponija na kojoj se odlaze otpad?

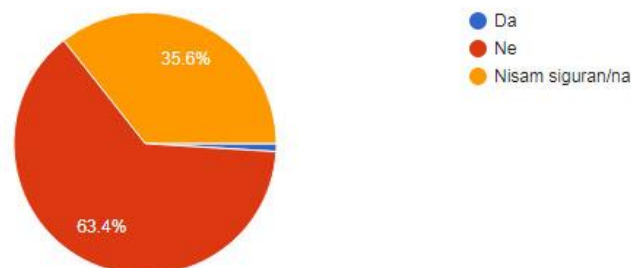
101 responses

Ohrabrujuće je što većina od 58.4% zna za postojanje gradske deponije i gde se ta deponija nalazi, ali se u obzir moraju uzeti i oni koji to ne znaju, a oni čine 29.7%, kao i 11.9% onih koji nisu sigurni.

20. Da li na severnoj strani Kosova postoji neko postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda?

101 responses

Odgovori na ovo pitanje pokazuju da veliki procenat ispitanih zna da ne postoje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, tačnije 63.4%. A onaj mali broj onih koji misle da takva postrojenja postoje je kod sledećeg pitanja, da navedu gde se ta postrojenja nalaze, davao netačne ili čak šaljive odgovore. Mora se uzeti u obzir i 35.6% onih koji nisu sigurni.

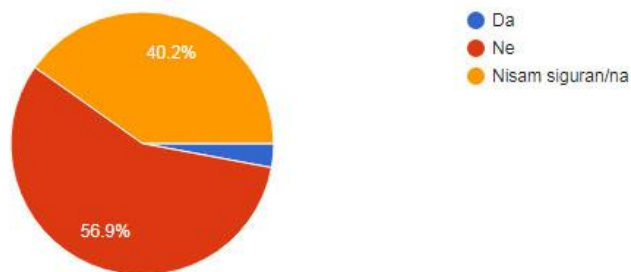
21. Ukoliko je odgovor na pitanje 20. DA, navesti gde se ono nalazi?

5 responses

U opštini severna mitrovica
Nema zasad takvog postrojenja
Staza iznad crkve sv.Dimitrije!
Ne znam
ne

22. Da li na severnoj strani Kosova postoji neko postrojenje za reciklažu plastičnog ili staklenog otpada?

102 responses

I kod ovog pitanja su rezultati slični kao kod prethodnog. Činjenica je da ne postoje postrojenja za reciklažu.

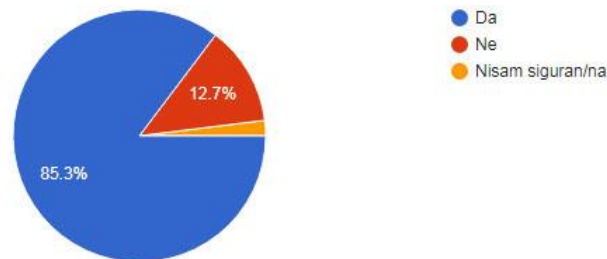
23. Ukoliko je odgovor na pitanje 22. DA, navesti gde se ono nalazi?

6 responses

Opstina severna mitrovica
Zubin potok, zvečan
Zvečan
Nema reciklažnog postrojenja
Nisam upoznata
Ne znam

24. Da li ste приметили divlje deponije u gradu ili najbližoj okolini ?

102 responses

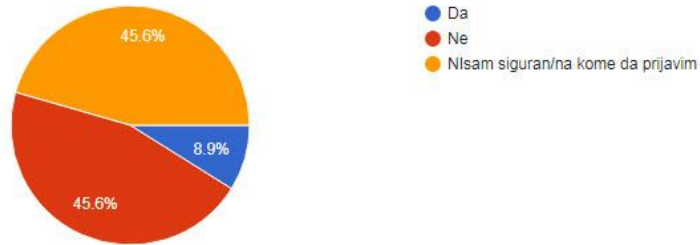

Imajući u vidu očiglednost divljih deponija, ne iznenađuje da je čak 85.3% ispitanih приметilo njihovo postojanje ali zabrinjavaju odgovori na sledeće pitanje gde je preko 90% ispitanih izjavilo da nije te divlje deponije prijavilo. Polovina od ovih 90% nije sigurno kome to treba prijaviti pa su navedeni uopšteni nazivi opšte poznatih institucija.

25. Ako je odgovor DA, da li ste to prijavili?

90 responses

26. Ako je odgovor na pitanje 25, DA, kome ste prijavili?

9 responses

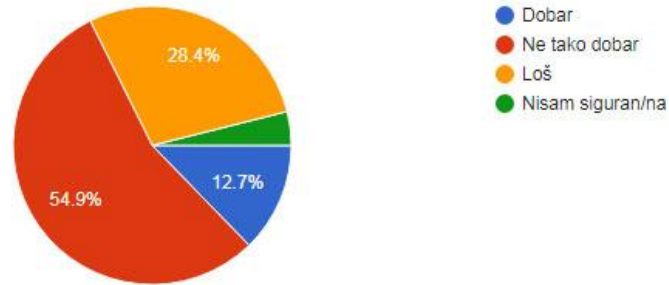
- Opštini.
- Standardu
- Komunalnom u Leposavicu ali naravno NE REAGUJU!
- Opštini
- Nadleznima u opštini
- Nisam prijavila i kada sam prijavila slične stvari opština nije reagovala. Tao da mislim da apsolutno insekcija kao ima a nista ne rade po bilo kom pitanju resavanja problema.
- Gradskoj inspekciji
- Nadleznim organima
- Policiji

27. Kako biste ocenili kvalitet vazduha u gradu?

102 responses

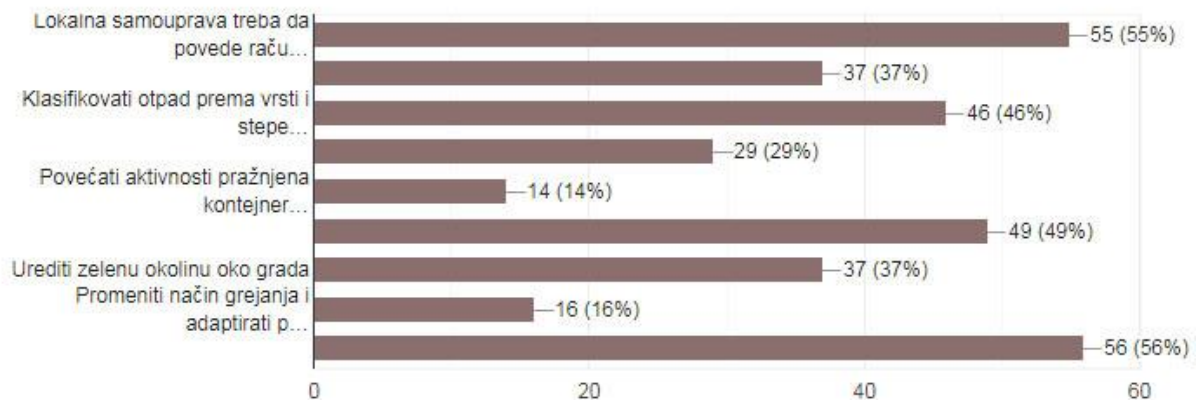
HEINRICH BÖLL STIFTUNG

Što se tiče kvaliteta vazduha, preko 80% ispitanih smatra da je loš ili ne tako dobar. Samo 12.7% misli da je vazduh zadovoljavajućeg kvaliteta.

28. Po Vašem mišljenju, šta treba uraditi da bi se poboljšao kvalitet našeg životnog okruženja? (izaberite maksimum 3 odgovora)

100 responses

Kao jedno od najčešće biranih opcija je treba promeniti način razmišljanja ljudi. Odmah tu je i predlog da lokalna samouprava treba da povede više računa, a dobra većina misli da treba povećati broj travnatih površina

Zaključci:

Upoređivanjem odgovora ispitanika dolazi se do zaključka da nivo saznanja o životnom okruženju građana Severne Mitrovice može i mora biti bolji. Činjenica da opština Severna Mitrovica ima relativno malu površinu, a veliku potrebu za stambenim prostorom u mnogome smanjuje mogućnost za postojanje zelenih površina, a one koje već postoje, kojih je sve manje i manje, se po mišljenju ispitanika slabo održavaju.

Rezultati istraživanja su pokazali i da se sam otpad ne tretira na pravilan način. Da se ne vrši adekvatno razvrstavanje. Da ne postoje postrojenja za reciklažu bio-razgradivog otpada.

Neadekvatna rešenja gradske deponije u prošlosti i nefunkcionalnost novo sagrađene, doveo je do nastajanja velikog broja divljih deponija. Njihovo postojanje je očigledno, ali zabrinjava činjenica da se mali broj ispitanika odlučio da to prijavi. Veliki procenat njih nije siguran kome se obratiti za pomoć.

Polovina ispitanika smatra da lokalna zajednica malo radi li uopšte ne radi na očuvanju životne sredine, a dobar broj njih misli da nije bilo organizovanih akcija čišćenja. Samo jedan manji broj ispitanih se seća takvih akcija i navodi OCD kao inicijatore tih aktivnosti.

Ovo istraživanje je pokazalo da su građani svesni degradacije njihove životne sredine. Da prepoznaju važnost postojanja zelenih površina. Da uviđaju potrebu za boljim tretmanom otpada. Međutim, potrebno je puno rada i edukacije kako bi se uviđeni problemi rešili ili ublažili koliko je to moguće. Cilj ovog projekta je upravo edukacija mlađih naraštaja koji bi naučenim metodama i svojim naprednim načinom razmišljanja osigurali budućnost našoj deci.

U sve ovo treba uključiti i lokalnu samoupravu pošto veliki broj rešenja uočenih problema zavisi upravo od njih. Neka od tih rešenja su vezana za iniciranje postrojenja za reciklažu i prečišćavanje otpadnih voda.

Takođe, radom ostalih OCD treba dodatno uticati na građanstvo, kako projektima i akcijama za očuvanje životne sredine, tako i medijskim aktivnostima.